

Tevékenység piaci értéke: amikor a jogalkotó sem tudja, mit akar!

A 2010-es adóváltozások egyik sokak által vitatott eleme a tevékenység piaci értéke fogalmának törvénybe iktatása. A jogalkotó bizonytalankodása végig nyomon követhető és ez nem fogható a válságra. A cél valószínűleg a járulék alap és az szja bevételek növelése volt a társas vállalkozók személyes közreműködőjénél illetve az egyéni vállalkozónál. Végül nem sikerült megvalósítani a kívánt célt. Valójában egy placebo hatású törvénymódosítás született két felvonásban. Talán lesznek néhányan, akik megijednek, de a törvénymódosítás inkább kikaput, kibúvót tesz lehetővé az eddigi járulékfizetési kötelezettség alól.

Már a nyári törvénymódosításkor a végszavazás előtt a jogalkotó kihúzta a törvényi vélelmet (statisztikai átlagot) és mindössze ennyi maradt:

„A tevékenységre jellemző kereset: a magánszemély főtevékenységére jellemező, a piaci viszonyoknak megfelelő díjazás”

Számos Alkotmánybírósági beadvány született a meghatározatlan fogalom miatt. Többek között én is benyújtottam egy indítványt az Alkotmánybírósághoz. Az interneten is megtalálható beadványomban elsősorban azt kifogásoltam, hogy a tevékenységre jellemző piaci díjazás tulajdonképpen az szja törvény szokásos piaci értéke fogalmkörébe tartozik, de míg egy terméknek, szolgáltatásnak meg lehet határozni a piaci értékét, addig egy személyhez kötődő tevékenységnek nem. Figyelembe kellene venni a személy kvalitásait, szakmai végzettségét, stb. Az tulajdonképpen dicséretes, hogy a PM végre meghallja a szakértői kifogásokat, de a megoldás módja már nem jó. Ahelyett, hogy az őszi törvénymódosítás alkalmával visszakozott volna a meghatározhatatlan fogalomtól, ehelyett a szakértői kifogásokat beépítette az szja törvény szokásos piaci érték fogalmába. Az én kifogásaim az ea) alpontba kerültek be. Tevékenység piaci értéke

„az az ellenérték, amely – a személyes közreműködő, az egyéni vállalkozó képzettségét, szakmai gyakorlatát, tevékenységének többféleségét, fő- kiegészítő- vagy másodállás jellegét, a ráfordított vagy kieső időt (pl. betegség, hatósági intézkedés miatt) stb. figyelembe véve – a tevékenység folytatásának adott térségben, adott körülmények között, hasonló munkakörben az adott színvonalú, terjedelmű tevékenységet folytató munkavállalót megilleti vagy megilletné;”

A meghatározás még két eb) és ec) pontokban folytatódik. A jogalkotó „átesett a ló túlsó oldalára”. Az eddig még vélelem szintjén sem meghatározott fogalom meghatározására széles mérlegelési jogosítványt biztosított az adózó számára. A mérlegelés eredményének egyetlen számnak kell lennie. Ezt követően maradt egy feladata az adózónak:

„az egyéni vállalkozó a tevékenységére jellemző kereset meghatározásánál figyelembe vett körülményekről, szempontokról feljegyzést készít,…”

És itt a kör bezárul. Eddig az egyéni vállalkozónak legalább a minimálbér (kétszerese) után kellett járulékot fizetnie. A jogalkotó „lányos zavarának” következtében kiskapu épült a törvénybe. Például az egyéni vállalkozó a következő „feljegyzést készíti”:

„tevékenységem piaci értékeként 34 625 forintot határozok meg. A meghatározás során figyelembe vettem a vállalkozó barátaimmal való konzultációt, azt, hogy főtevékenységem körében tevékenységemet csak napi 2,5 órában tudom kifejteni. Saját kvalitásaimról nincs túl jó véleményem, mindig is önbizalom hiányban szenvedtem...”

Ennek az egyéni vállalkozónak eddig legalább a minimálbér után kellett járulékot fizetnie, most törvényes kibúvót kapott ez alól.

Mi történhet egy utólagos ellenőrzésen. Az APEH először kérni fogja a „feljegyzést”. Megkapja! Tényállásbiztosítás keretében az adóhatóságot terheli a „feljegyzés”-ben foglaltak ellenbizonyítása. Arra kell csak vigyázni, hogy az adóhatóság előszeretettel hivatkozik a közigazgatási eljárási törvény 50.§ (6) bekezdésére, miszerint a hatóság a bizonyítékokat egyenként és összességükben értékeli és az ezen alapuló meggyőződése szerint állapítja meg a tényállást. Az adózás rendjéről szóló törvény azonban felülírja ezt: a nem bizonyított tény, körülmény az adózó terhére nem értékelhető.

Valószínűleg az adóhatóság megpróbálkozik azzal a gyakorlattal, amit a Pénzügyminiszter úr próbál meghonosítani: majd az APEH megmondja, mennyi a tevékenység piaci értéke, az ingatlan forgalmi értéke, az igazi bevétel a vagyonosodási vizsgálatoknál, ... Ezek azonban olyan törvényben kötelezően meghatározandó fogalmak, amelyek körében az adóhatóságot ilyen jogosítványok nem illetik meg. Ennek megerősítését várják az adózási szakemberek az Alkotmánybíróságtól a vagyonadó és a tevékenység piaci értéke témakörben benyújtott beadványok kapcsolatban, illetve a vagyonosodási vizsgálatoknál kialakult téves bírósági gyakorlat megváltozását.

Angyal József okleveles adószakértő